

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

DROGUERÍA BARCELONINA

—♦— DE ♦—

C. RAFAEL

SOCIETAT EN COMANDITA

32--PLASSA MAJOR--32

Gran surtit en drogas, Productes quimichs industrials y farmacéutichs; articles pera la tintoreria; Perfumeria Nacional y Extranjera, Fruyts Colonials, Comestibles, Licors, vins generosos y espumosos.

DATOS PERA LA ESCOLA TÉCNICA INDUSTRIAL.

AL GREMI DE FABRICANTS

(Conclusió)

Escola panyera d' Elbeuf.

Com la Escola de Lyon es aquesta una de las mellors de Fransa. Fou oberta l' any 1887. Los alumnos sufreixen al entrar exámen de llengua francesa, aritmética, geometría, álgebra, física y química, geografia, comptabilitat, llenguas extrangeras y dibuix. Y en la Escola s' hi estudian teórica y practicament, matemáticas, física y química industrial, tintura, teixits, aprestos, filatura, comers general, geografia comercial, inglés, alemany y dibuix lineal y d' ornament.

Nos sembla que d' aquesta y de la de Lyon se 'n poden treure molts bons datos, lo propi que de la de Sedan, fundada l' any 1881 á causa d' una intensa crisi que desolava aqueix important centre fabril.

Escola municipal de teixits de Sedan.

Una de las cosas bonicas que té en son organisme son los concursos trimestrals entre 'ls dexebles y 'ls diplomas que 'ls hi expedeix al terminar sos estudis, en cuals patents de comportament hi vá la classificació que cada dexeble 's mereix, lo cual á mes de servir de poderós estimul, es molt observat per las fábricas cuan han de pendrer un operari.

Escola professional de Reims.

També s' exigeix exámen d' entrada y si bé 'ls estudis no son tan extensos com en los de Sedan, poseheix bonas disposicions en l' organisme general de la Escola.

Escola industrial de Flers.

En l' any 1883 se reorganisé y aixamplá y avuy es un dels millors establiments industrials docents de la vehina República. Conté 'ls següents cursos.

1er Un curs de teixits comprenenti l' estudi de materias

textils y fabricació dels teixits mes variats. Los escolars tenen á sa disposició un urdidor, set talers á mà y sis talers mecánichs de diversòs sistemas,

2^{on} Un curs de química aplicada al blanqueig y á la tintorería, junt á un curs d' analisis de materias colorants y dels minerals.

3er Un curs de dibuix industrial y un curs de dibuix d' ornament aplicat á la industria textil.

4^{rt} Treballs manuals comprenent una partida teórica y practica per l' estudi de las pedras, fusta, metalls, fustería y forja.

5^{nt} Cursos d' inglés y d' alemany.

* * *

Aquestos son los principals establiments d' ensenyansa industrial, que com se veu cap porta lo nom adotzenat y enfátich de *Escuela de Artes y Oficios*, nom molt castellá per cert, que equival dir ampulós y negatiu; sinó que 'l concretan al objecte.

Creyém que de l' espigolament d' una y altre y ab mes amplitut si cab que ellas y acomodantlas al practich carácter catalá, podriám formarne una que fos bona de debó. Esperém no obstant, que 'ls comissionats pera redactar projectes y reglaments fugirán dels motllos de las incapassas *Escuelas de Artes y oficios* existents, al propi temps que sabrán crearla sólida en competencia ab lo rutinarisme esglayador que acaba de corsecar la nostra industria.

Y i era 'ls fins consegüents detallém en lo posible a continuació las subvencions y gastos de ditas escolas.

Escola de Nimes. Te de gastos y són perfectament cuberts, 10,000 franchs anyals.

Escola de Sedán. Municipi, subvenciona anualment 9000 frs. Ministre comers. 2000 total 11,000 frcs. anyals.

Escola de Elbeuf Municipi, Societat industrial, escolars y Estat, en conjunt 36,000 frcs. anyals.

Escola de Flers. Te de gastos y 's cubreixen perfectament 9,300. frcs. anyals.

Escola de Lyó. Cámara de Comers 50,000. Estat 10,000. total 60,000. frcs. anyals.

Retribució escolar de la de Elbeuf. Alumnos fills de Elbeuf, 80 frcs. anyals			
	„ del Sena inferior	160	„ „
	„ d'altres departaments	310	„ „
	„ extrangers,	480	„ „
Retribució escolar de la de Reims.			
	Interns	750	„ „
Id.	Externs de franch.	Mitx pensionistas	400 „ „
Retribució escolar de la de Flers			
	Externs	400	„ „
Id.	„ seguint 2 seccions	600	„ „

Pera terminar aqueixos dos articles, que ben poch valen per ésser nostres, y menos erudits que carregats de bona voluntat, concepte aqueix baix lo cual los dediquém al honorable Gremi de Fabricants, fem una súplica que esperém no será desatesa; que la Junta del Gremi activi tots los treballs en lo posible, donantli preferència sobre totas las cosas, á la creació de la Escola Técnica Industrial de Sabadell.

Y acabém la tasca ab lo que 'ns diu un escriptor francés parlant de las escolas industrials de sa terra «Una profunda transformació s'ha operat en nostre estat social, aixó 'ns demostra la insuficiencia y ens obliga á cambiar nostre antich sistema de educació. Es precis que nostra educació formi comerciants è industrials com l'ensenyansa clásica forma literats y sabis. La ensenyansa técnica s'imposa com una consecuencia necessaria de la transformació de nostre estat social, avuy que es un fet la lluyta dels pobles, lluyta que constituex son estat normal, lluyta que s'ha volgut anomenar pacífica, pero que es mortífera en realitat pera 'ls vensuts. Y podem afirmar que 'l vencedor será aquell que millor tinga preparadas las armas, es á dir, lo més instruit. La organisació de la ensenyansa técnica no es una simple questió pedagógica; es una questió vital pera 'l nostre pays.

Si la nostra industria textil ha pogut arribar à n' aquesta ardidesa de concepció, aquesta seguritat d'execució, á n' aquest alt valor artístich, creyeu que 's deu més que tót als enginyers y directors sortits de nostras escolas especials, als obrers allisonats en las mateixas»

Tant de bó que prompte altre tant poguessim dir de nostra ciutat volguda.

J. C.

SECCIÓ POLÍTICA

Ja han tingut lloch las eleccions municipals en tota Espanya.

Y 'ls electors que fins ara havian sigut fusionistas, per un voler de Deu s'han tornat conservadors.

Ab aixó no cal dir que 'l govern està d' enhorabona.

La sola presencia en 'l poder ha tingut preu virtut pera cambiar las opinions politicas de la gran massa del pahís.

Misteris del gran sufragi universal.

*
* *

Com de costum en las tradicionals eleccions espanyolas hi han hagut escándols, protestas, morts tornats a la vida, usurpació de personalitat, compra y venta de vots, exigencias y amenassas, curúas d' empleats, burots y escombriayres cumplint la consigna en fi, *todo el aparato que su argumento requiere.*

Tot cambia, tot passa, tot se transforma, tot, menos la poca vergonya dels partits politichs d' Espanya.

Per ells no hi ha conciencia, dignitat, honradesa, res elevat ni digne d' estima.

Tot se ven y 's cotisa y per tot se passa, mentres se consegueixi lo que 's desitja.

Y en mitj d' aquest degenerament social, en mitj d' aqueixa vergonya, s' aixeca triomfant lo ministeri conservador, somrihent, satisfet, enamorat de la seva obra.

¡Quin orgull pera la colla!

¡Haver guanyat las eleccions sense reparar en medis!

¡Quina honra pera 'l partit conservador, amic del ordre y de las bonas costums, enamorat de las tradicions y creencias dels pobles, sensat, cult, sostenidor de la Monarquia, l' espectacle edificant del passat diumenge!

Y defensarlo en ple Congrés, envaneixensen encare com si's tractés de cosa honrosa, y considerar com triomf pera 'ls conservadors l' imperi del desvergonyiment.

Quina caiguda mes terrible pera 'l pobre Cánovas y la seva tropa.

Y pensar que ab tot y aixó encare hi haurá algun infelis carregat de bona fé ó de malas intencions que no 's donará pena de militar en las *huestes conservadoras.*

'S necesita no tenir vergonya.

Per primera vegada a la vida en las passadas eleccions municipals, lo número de candidats independents que han conseguit la victoria ha preocupat a la gent politica de la Cort d' Espanya.

Fora 'ls ministerials que no s' han parat en barras y 'ls fusionistas per pago de sa bona conducta parlamentaria, los candidats independents sobre pujan a totas las demás oposicions politicas.

Ni republicans ni carlins, ni silvelistas ni 'ls de 'n Nocedel han conseguit treure de las urnas lo número satisfactori que 'ls candidats independents.

¡Si será que 'l pahís comensa a embafarse dels politichs y vol comensar a fer neteja?

¡Tant de bó de Deu!

Quina delicia fora pera 'ls que estimem la terra que 'ns ha vist neixer, veurer legradas nostras aspiracions.

Y que aixís pot succehir, res ho demostra tan á las claras com l'efecte causat en las esferas de la llorda política madrilenya.

Ni que haguessin sortit molts mes republicacs ó una infinitat de carlins los haguera fet l'efecte.

Y es que aquestos al fi y al cap son altres tants polítichs y no faltaria manera d'enquibirshi y agafar alguna moma, si s'apoderavan del cotarro.

Pero ab la gent aburrida y fastigujada de la política, que 's treu de sobre 'l sant y senya del partit que l'embruta y 'l deshonra, no hi podrian camparhi gayre los vividors d'ofici.

Ja fan be de temer la aparició de tants candidats independents al Municipi.

Es la única manera segura de comensar á treurer los mercaders del temple.

Y ¡ay d'ells! quan arribi l'hora.

No 'ls hi han de valdre las infamias de que son capassos pera lliurarsen.

La fracció silvelista ha fet un pá com unas hostias.

Ab tot y presentarse com la regeneradora de la administració municipal ha sofert una derrota com un temple.

Ni 'ls duchs, marquesos, condes y demés grans d'Espanya hi han valgut pera salvarlos de la catástrofe.

Per aixó, ahont s'ha vist que als grans d'Espanya, se 'la vullguí ficar en llocs tan petits com l'Ajuntament de la coronada vila?

¿Que no ho veyá 'n Silvela que no hi cabian?

Aixó es voler fer entrar 'l clau per la cabota.

Y lo que son las sosas, los silvelistas que tan s'esgargamellan parlant de la moralitat y la solócció; s'han valgut de las mateixas malas armas y embusterias que han empleat també sos adversaris.

Y que parlin després de administració, moralitat, seleccionisme, etc. etc.

Si entre ells no hi ha mes que un odi africá de 'n Romero á n'en Silvela y de en Silvela á 'n Romero.

Tots los demés fan de comparsas.

¿Qu'ha de darnos en Silvela pera conseguir la felicitat del país?

¡Infelissos!

Los mismos perros con diferentes collares.

DISCURS DE GRACIAS

DEL MANTENEDOR DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA, D. HERMILI DE OLORIZ, LLEGIT EN LA FESTA DE LA DISTRIBUCIÓ DE PREMIS DEL PRESENT ANY.

Senyors:

No hauria acceptat l'honor inmerescut de dirigirvos la paraula en nom del Consistori dels Jochs Florals, á no estar ben cert que distinció tan assenyalada solzament se conferia á ma personalitat humil en quant era la d'un nabarro enamorat de la seva pátria.

Escriptors il·lustres sapigueren, en ocasions semblants, trassar quadros animats de vostra èpica història, detallats anàlisis de la inspiració de vostres artistes, de la profunditat de vostres filòsofs, de les galas inimitables de vostre literatura, de vostre caràcter enèrgic i ple d'iniciativa, enaltint totes quantes virtuts atesora aquest nobilíssim Principat, terra feconda en heroïes. Més, jo, que no puch atenyir les fineses de la oratoria, jo, que he sigut conduït a eix lloch de distinció tan solament per lo meu amor a la terra que m'vejé naixer, me crech desobligat de fer un discurs, y m'cal no més rendir homenatge de agraïment, en nom del consistori, al selecte concurs que ompli aquesta sala, y avalora ab sa presència tan patriòtica solemnitat, manifestant ensemps los vius efectes que, tant en ma patria com en mon cor, desvetlla 'l nom de Catalunya.

Y aquests afectes, que ja de temps existien, s'han enrobustit d'una manera inexpressable per virtut d'un recent succés, que, com esdevingut en aquets dies de prova, es destinat a fer època en la vida dels pobles injustament oprimits.

Vull referirme a aquells dies en que devia consumarse en contra de nostres llibertats urpejadas un violent atentat. Navarra era la víctima en que l'etern tirá de la centralisació havia posat los ulls: per tots los medis que li aconsellava sa passió vituperable procurava sollevar l'odi de tota la Espanya contra ma innocent pàtria: la enveja vetllava dins la negror de las tenebras, enfosquia ab sombras maléficas la inteligencia de las multituds, y a la veu del dret era oposada com a rahó la veu del número. Estava ja decretada la ruina de Navarra: ¡espectacle singularment dolorós! altra guerra com la vostra de successió s'acostava... Sols, més resolt a defensar nostre dret, esperavam d'hora en hora, d'instant en instant, que s'consumés l'obra d'iniquitat. En trànsit tan suprem las manifestacions d'efecte deixan en l'ànima impressió inestingible, y en eixos moments crítics arribaren a la pàtria meua vostras veus, plenas d'amor y d'energia. Los accents magnànims trobaren en nostre cor ressonó entusiasta y agraïment immens. ¡Quí pogués arribar a descriure tan vivas emocions! Jo voldria que ma paraula tingués ara totes las inflexions del sentiment, totes las armonias misteriosas de l'amor que m'assadolla; jo voldria poguer presentar aquí, als vostres ulls, aquell poble, ubriach de patriotisme, aclamant lo nom gloriós de vostre Principat, ab crícs brollats del fons del cor, y alsadas las mans nervudas, com posant al Cel per testimoni de solemne promesa... Jo voldria poguervos mostrar las interioritats més arreconadas de la meua ànima y fervors sentir l'himne que, a llahor de vostra rassa, entonan agraïts mon poble y 'l meu cor.

Ah! ¡Benhaja qui proclama la excelencia de sos sentiments d'una manera tan elocuent com la proclamau vosaltres! ¡Benhajan los nobles fills d'aquesta gloriosa terra, patria de guerrers, bressol de trovadors, academia de sabis y empori de virtuts! ¡Benhaja 'l poble qui ab los Ausias canta, ab los Rogers guerreja y s'adorm a l'ombra del sant Mont-

serrat! ¡Benhaja qui presta cult á sas tradicions y fa memoria, benhint-lo del nom de sos héroes, y, avans que enmotllar ab encuny foraster sas costums, cau abrassat ab los plechs sagnants del egregi penó de Santa Eularia! ¡Benhajan, si, los qui en las grandesas de la propia historia y en la varia y espléndida hermosura del sol nadiu, buscan inspiració pera lurs cants y entonan himnes á la patria en la llengua de sos passats!

Las regions que com Catalunya estiman sa historia, conservan son llenguatge, posseheixen escepcional literatura y mantenen viu lo culte á sas lleys privativas, per més que molts d' ellas y molt valiosas hajan desaparegut per lamentables accidents, eixas regions son destinadas á recobrar sos drets, sa personalitat, sas llibertats anyoradas, que per forsa haurán de renaixer, com renaix tot lo que ab sanch se feconda.

Fénix gloriós es ja vostra literatura: la poesia inspirada en l' amor patri s' anticipa sempre als aconteixaments aflamant las passions que han de produhirlos. Cada estrofa, cada himne, es un heralt de la bona causa. Entonantlos sens parar y feudeixin los ayres mes ardents cada dia, cada dia mes apasionats. Ab grandiosas imatjes, cadencias sonoras y llenguatge concis penetri la veu de vostres barts al cor de la gentada; enforteixis aixís son amor á la terra nadiua y aviat arribará 'l dia en que las regions espanyolas, en la lluyta per sos drets, fosos los canons ab que Felip V convertí en runas aquesta ciutat hermosíssima, arrenquin d' aquest metall la estàtua que proclami é immortalisi la llibertat de Catalunya.

S' acosta 'l dia ditxós de la reivindicació: ho profetisan las energías regionals, apareixent sense interrupció en totas las esferas de la vida; y aixís com vosaltres recordau aquells dias malastruchs en que vostras llibertats sucumbiren al cruent martiri, aixís recordém nosaltres las tristas diadas en que fou acomplerta la dolorosa mutilació de nostres drets, y aixís també nostres germans de rassa y ab ells altres pobles oprimits, ajuntan als nostres llurs queixas y clamors.

¡Protestémne tots sense defalliment! ¡Disposémnos tots á lluytar en la hora de llur reivindicació, y no trigarán nostras institucions venerandas á ésser de nou nostra égida, y ab son benéfic guiatge viurém la vida dels pobles lliures y ditxosos!

Per aconseguir tan noble fi, seguim ¡ho catalans! fomentant l' amor á vostras glories y á vostre passat. Frisosos de rebre la bona llevar, ja 'ls camps amostren oberts los sólchs; sembréula sens temor, que hi caygan las rosadas y no fallarán los esplets.

Encara en las horas quietas rodan per los carrers d' aquesta ciutat comtal, clamant justicia, las ombras d' En Claris y En Casanova; encara entre 'ls brahols de la mar y en alas del vent huracanat, arriba d' Orient lo crit de guerra de vostres temuts almogávors... ¡Isca novament aquell esperit immortal que dugué á llunyans paissos vostra gloriosa

bandera y tantdebó que ben aviat poguen grabar en la tomba de màrtirs insignes lo nom de vostres drets reconquistats.

HE DIT.

L I T E R A T U R A

EL SANT DE 'N PEREZ, L' ACOMPANYA NOYS.

La sala número 2, anomenada de San Gabriel, del col·legi *Instituto Vicentino*, meytat en sas proporcions de las que foren golfas del casal Cabrenys, quin escut bipartit, representant tres crestats en sa testa y un revingut pi á sos peus, es reproduhia desde 'l portal del pati fins als reclaus dels dormitoris, sostrats aquets d' enteixinada fusta, inspirava en aquella hora de la nit, —queyan las onze á San Pèr—tan plascent com imponent silenci.

Duas rengleras de llits de monja ab pabellons blanchs, uniformes aquells com els d' un cuartel y numerats com els d' un hospital, ab perspectives de mercat de barri, ocupavan la espayosa cambra, que un bec de gas, instalat en mitj del pasadís y encés á prevenció, tot just aclaria; trencant la quietut del lloch els roncs y pausats respirs dels pensionistas, quinas restalleras de capets es destacavan d' entre 'ls llenzols com un gros topu al comuns d' una plana.

Altre llum, de menos flam y de més térbola claror, esmortuït com una llantieta de nintxo, esbargia los ombras d' un dels reclaus del dormitori; 'l que treya á la galeria gòtica, reflexant en la emblanquinada paret, amplificada fins á la exageració l' arrodonida testa del *senyor Perez*.

Recolzat aquet en la cadira de boga de son llit, alleugeridet de robas fins á quedar en la pura camisa, sostenint en sa falda una guitarra y entre sas mans els únichs pantalons que duya —quan els duya—de lo qual bé se 'n podia despendre que no 'n tenia cap més—contemplava ab beatífica compunció la doble extesa de llits ahont hi reposavan els pensionistas de la segona, sotmesos á sa jurisdicció, tal com si tractés d' endevinar sos somnis pels especials posats de sos cossos, ó estudiés la idiosincracia de sos caracters per las singularitats de sas respectivas jeyas.

Si es que 's dedicava als caracters—que ab aixó de teorías cada hu se 'n inventa alguna—no gayre lluny de son lloch tenia 'ls models més antitétics: el personificat en l' alumno Bou per sa passivitat, per sa fleuma; y el representat per son deixeble Brau, per sa impetiositat y coratje. 'L Bou roncava tranquil, abrigadet fins al nas apesar de la xafogor que feya; 'l Brau, en cambi, descoixat fins als peus, una mà á la esquena y l' altra al coxi, sens posició segura, respirava nerviosament, com si 'l grat repós de la son fós per éll obligat cástich.

Més en *Pedro Perez y de la Piedra*,—que tot plegat deu voler dir un roch—no 's fixava pas en aquestes coses. Tot aquell encantament, tot aquell estat cataléptich sols el produhí un dupte, una indecisió, tant insignificant, per cert, que daba ganas de riure. No sabia que triar, a qui donar la preferència, si als pantalons de entre sas mans ó la guitarrota de sa falda.

Els pantalons, badat el gros estrep que en una de las ancas tenían, y per el qual se li veyá á toms—quan els duya— un dels panys de la camisola, semblava que li deyan: ¿També demá, vigilia del téu sant, consentirás que 'ls noys es mofen de ta persona per quatre remalehits punts que no demanar més temps que 'l d' enfilat una agulla?... «Mes la guitarra reprenia:» Passat demá, per la téva diada, quan ta cosina, la de Maella, fá temps senyora de ton cor, y arribada de fresch á Barcelona, 't demani que li toquis aquell ball, aquella jota encisera, reveladora de vostre amor, paga y senyal d' un compromís sagellat ab una estreta de mans al peu del carro del ordinari, y quinas notas tens oblidadas ja desde ta vinguda, digas ¿com refusarás l' obsequi, com te xafarás del conflicte, del vergonyós oblit que 't traheix y 't condemna?....

Ho sòspesá axis en Perez, y dels pantalons á la guitarra y de la guitarra als pantalons no sabent que triar com jove núvia en plena fira, s' hi embadocava fet un enza.

La guitarra pogué més, per fi; anteposá l' amor á las conveniencias socials, judicant afinadament que la decencia no passava d' una convenció, y encara relativa; y acudíntseli que la mofa que podían ferli 'ls noys, per la mateixa habitut de sufrirla, ja no l' afectaria gens, posá 'ls pantalons de banda....

S' encará l' instrument, se l' apoyá sobre una cuixa, apuntalantse 'l peu en el llistó de la cadira.... y s' amani pera afinar las cordas.... Una ganyota de 'n Perez, al provarlas ab tiento doná á coneixer que no n' hi havia cap á to. «Ja ho veig—se vá dir—penetrantli tot al cap pels nassos la fortor á romálich del cordatje tan temps de estar enterrada en lo sostre mort de la rebotiga!...» Cargolá y descargolá las clivellas amollant la *sexta* y afegint la *segona*, trencada al primer pessich y á riscos de buydarli un ull al partirse, y ungleijá 'ls bordons una estoneta.

L' acompanyament no li anava mal; pero las notas altas.... ¿com feyan?... tan que las sabia y.... ves!... no encertava ab una!.. Aná rascant y rumiant, tot aclofat en sa cadira com si prengué banys de peus ó s' adobés algun unyero y.... nada!... que no se li acudían!...

La perseverancia pogué mes, á la fi, y las primeras notas del cantábil, á cópia de unglejar las cordas, li esclataren com á ramellets d' espurnas. Ab l' am d' aquellas notas aná pescant las succesivas, enmunyocadas com á manolls de cireras, mes qu' anava destriant ab la paciència del més cal-

mós dels xinos, y are prenent el *sol* y are embestint el *re*, atrapá del tot la tonada.

(*Seguirà*)

JOAN PONS Y MASSAVEU.

Lo de Cuba es un misteri que no hi ha qui l'esbrini. Ara que aném be, ara que malament, lo únich real y positiu es que si no la perdém no será pas perque no hi haguém fet tots los possibles. Entre 'ls empleats que s'hi posan los ossos á puesto y 'l ram de marina, tan sabiás, tan previsor que no hi pot enviar ni posanthi mitjas solas y talons cap bareot, hem deixat aquella isla á punt de carmel-lo.

Dels empleats qué n'hem de dir, pobre gent! Qui te mal busca remey, y si van á Cuba desllorigats, no es del cas que 'n tornin de la mateixa manera.

Pero la marina, caballers, la marina sí que no te perdó de Deu ni dels homes. Ab un estat major que ni 'l d'Inglaterra, ab més capitans de navio y de fragata que llanxas no te per comandar, está fent un paper que ni 'l d'estrassa. Cada dia 'ns telegrafían un nou desombarch d'homes, d'armas y de municions, y, per pòch que *la patriota* ajudi als separatistas, ja pot trevallar tan fi com vulgui en Martinez Campos, que alló será un fossar per lo jòvent d'Espanya.

Un amich nostre 'ns preguntava si 'ls barcos de guerra 'ls fem pera posarhi casas de dispesas pels oficials que no navegan pel estany del Retiro. La pregunta, com se veu, no porta cap mica de malicia.

Los enemichs d'Espanya tenen homes en abundó, y de diners no 'ls ne mancan. Ab aquets elements y *la patriota*, que aixís han batejat los separatistas á la malaltia que delma 'ls nostres soldats, no dormirá 'l general governador de Cuba, totes las horas que tingui son, sobre tot si cada dematí li serveixen ab la xacolata la noticia d'un nou desembarch d'homes y d'armas.

Ara comensarán á posar las costellas á unas quantas llanxas canoneras que quan surtin á navegar serán capassas d'arribar-se fins á Canarias sens haverse tingut de detenir pel camí. D'

aquí á un any, donchs, que 's preparin los negritos, que si no tenen prou tassajo per menjar correrán lo perill de tenir d' embestir algun ingenio per endursen las gallinas. Y allavors, cu-cut, separatisme.

Ab aquesta esperansa aném vivint y no 'ns amohiném per tan poca cosa. Molt será que entretant en Martinez Campos no fiqui la bruixa entre 'ls quefes sublevats, perque ha demostrat que d' aixó 'n sab la prima. Més confiém en la pell de serp que porta á la butxaca, que no en las fins ara esquifidas presentacions y en la no acabada série de batallas victoriosas en que 's parla al engrós de quatre ó sis ferits per banda.

De batallas aixís los xicots de Sant Antoni 'n tenían cada día ab los de Santa Madrona, y á tot estirar ne deyan batussas.

No 'ls havia entrat l' afany d' exagerar las cosas. Eran de la pasta d' en Molke que en duas ratllas telegrafia á Berlin que havia rendit tot l' exércit de Sedan ab l' emperador, ó de la d' en Frederich Carles que, per dir que s' havia apoderat de Metz ab 200,000 homes y 3,000 canons, encara no va gastar tota una sucada de tinta.

De «La Renaixensa».

NOVAS

Lo dimars passat s' estrená en lo teatre Romea de Barcelona, la comedia en un acte *Un bon partit*, original de lo llorejat poeta en Joseph Blanch y Romani. Dita obra fou ben rebuda per lo públich lo quin cridá ab insistencia l' autor al final de la representació. Rebi nostre company en la causa catalanista nostre coral enhorabona per los merescuts aplausos que recullí.

Han transeorregut las festas del Aplech sense cap contratemps, vengentse poch més, poch menos, una concurrencia de forasters igual als demés anys.

Molt plens s'han vist los balls celebrats en Societats y llochs públichs, aixís com també los Teatres Principal, Cervantes, Euterpe, Ateneo y Associació de Catòlichs.

La festa dels *Aucells* celebrada lo dilluns, fou molt concorreguda assistinthi bon número de Societats forasteras.

Lo millor atractiu de las passadas festas fou la inauguració de la llum eléctrica en la Rambla y plassas públicas, mereixent un aplauso los iniciadors per la gran reforma de que han dotat á Sabadell.

En particular felicitém á nostre compatrici lo conegut industrial don Joan Brujas y Pellisser que sens reparar en sacrificis, va dotant á Sabadell d' un perfecte servey de iluminació eléctrica.

Avuy diumenge á la nit actuará en lo teatre Euterpe una gran companyia de ópera de la que forma part lo jove tenor fill d' aquesta ciutat don J. Puig Escursell, secundat per la notable tiple Bergioli, la contralt senyora Juliá, lo barítono senyor Rubí y lo baix senyor Borrás.

Se posará en escena la celebrada ópera en 4 actes del Mtre. Verdi *Il Trovatore*.

La part instrumental está confiada á la orquesta *Fatxendas*, aumentada.

Crida la atenció de la molta concurrència que assisteix aquesta setmana á lo «Panorama Imperial» instalat en la Rambla, la exhibició de las vistas de *Saboya*.

Esmeradament impresa en los tallers de Joan Comas hem rebut de son autor Joseph Got y Anguera sa notable producció «La Bogeria» drama en tres actes estrenat lo 14 de Janer del present any en lo teatre Romea de Barcelona.

Oportunament nos ocupárem d' aquesta obra tributantli 'ls elogis que 's mereix y que públich y premsa barcelonina no li escassejaren los aplausos, y avuy nos concretém á recomanarla als aficionats á la bona lectura ab la seguritat que 'ls hi plaurá.

Hem rebut lo número del «Aplech de travalls literaris» que en forma de folletí acordaren publicar alguns membres del Jovent Catalanista de Ripoll.

Conté dit primer número un «prefaci» y varias inspiradas poesías degudas á la ploma d' altres tantas poetisas y poetas que senten vers la aymada pàtria un carinyo profon.

Digne d' aplauso es l' acort d' aquells joves catalanistas de Ripoll, en donar al públich un aplech de travalls tan selectes, puig tot contribuheix á avivar lo foch que sentim pera lliurar á la patria de las garas que l' oprimeixen y cap manera mes acertada que reanimar aquest entussiasme per medi de la lectura de obras escullidas.

Nosaltres, al donar la mes cordial benvinguda al número del «Aplech», la fem extensiva á tots los joves que forman sa redacció y desde luego

poden comptar ab nostre periódich, sempre que de defensar las lletres y drets de nostra patria 's tracti.

A més li desitjem llarga vida y gustosos li concedim lo cambi.

Elegantment encuadernat, son autor lo conegut escriptor regionalista don Francisco Flos y Calcat nos ha enviat un exemplar de sa obra «Lo regionalisme explicat», treball que va guanyar lo premi ofert per lo periódich «Egara» en lo Certàmen celebrat per l' «Ateneo Tarrassench» l' any passat.

Es un libre de propaganda regionalista ahont lo senyor Flos y Calcat, ab la brillantés d' estil que li es propi, esposa de una manera clara y concisa los principals conceptes y fonament de la doctrina catalanista.

Va acompanyat de dos mapas, un de Catalunya y un altre ahont se dona clar concepte de sas diverses encontradas y está esmeradissimament imprés en bon paper.

Nosaltres agraphim al senyor Flos l' obsequi y molt mes encara la carinyosa dedicatòria ab que 'ns lo acompanya.

La «Gaceta» del 13 d' aquest mes, inserta la llista dels individus que componen la Junta de Aranzels y Valoracions desde 'l 27 d' Abril.

Entre 'ls vocals designats per lo Ministeri d' Hisenda figuran nostres dignes diputats Provincials y á Corts lo Excm. Sr. D. Joseph Voltá y Vivé y D. Timoteo Bustillo y López,

Trobém acertada la elecció.

Llegim en una efemérida del Calendari Catalá:

1462. Son condemnats á morir ofegats lo conceller Francesch Pallers y Pere Destorrents per traydors á la Pàtria.

Exactament igual que avuy.

Sino que resultan condemnats á.... ferse casas á la Ensanche.

Y tothom se 'ls hi treu 'l sombrero.

Y ningú 'ls hi escup á la cara.

¡Oh! 'l progrès la civilisació....

«Lo Teatro Regional» setmanari de Barcelona en son n.º 71, corresponent al dia 18 de Maig, comensa á publicar en lo seu folletí, lo drama, en cinch actes *Mestre Jan* ó *la honra del treball* de D. J. Oriol Molgosa.

La obra será repartida á plechs de 16 planas y en cinch setmanas quedarà llesta.

Las eleccions Municipals ocorregueren lo passat diumenge sense que hi hagués cap fet lamentable. Dels onze individus que degueran elegir-se resultaren triufants 6 republicans, y 'ls 5 restants als quins alguns periódichs los hi ha passat la humorada de calificar d' adictes, resultan esser, si hem de tenir en compte sas idees particulars, un fusionista, un integrista, un catalanista y dos independents.

De totas maneres hem de confessar, que las personas designadas per ocupar los llocs vacants en la casa comunal, son de prestigi y d' intachables antecedents. Molt nos plau que aixís sia; y no hi ha dupte que si 's procurava de mica en mica anar reformant los procediments al tractar

de la proclamació dels candidats no tardaríam gayre en tenir únicament genuïns representants de Sabadell, sense 'l tira y afluxa de cap partit polítich.

Lo diumenge del Aplech, ab motiu de trobarse entre nosaltres la distingida pianista Srta. Elisa Lapeira, se organísá en lo Centre Catalá un petit concert que á pesar de la perentorietat en que fou anunciat 's vegé molt concorregut per distingidas families y per bon número de verdaders aficionats de aquesta ciutat. La concurrencia no 's cansá de aplaudir á la simpática concertista que dexá provat en totas las pesas que executá que coneix perfectament tots los secrets del piano, instrument que de tan manosejat ja ningú escoltá cuant lo verdader art no s' imposa, lo que va eser molt fácil á la Srta. Lapeira per cuan los primers compasos, 'l públich notá que tenia devant una artista de gran talent puig que ab l' estudi no més, á la seva edad no té temps material per interpretá y executá de aquella manera las difícils composicions de *Chopin, Litz, Bethoven y Beyer*.

Desitjém á la jove artista molta sort en la carrera que tant brillanment comensa esperant ab verdadera ánsia un altre ocasió de aplaudirla y felicitarla.

Invitat per varios amichs lo notable violinista Sr. Jofré prengué part en aquet concert, executant de la manera que ell sap ferho la *jota aragonesa* y la *Muñería* de Sarasate. No cal dir que los aplausos no dexaren de resonar desde que pujá al estrado hasta la ejecució de una tercera pesa.

Lo Centre pot ben enorgullirse del éxit d' aquest consert que ab tot y esser improvisat deixá agradablement satisfets á tots quants tingueren la sort de assistirhi.

Entre los molts travalls que hi ha exposats en la exposició de labors oberta en lo Colégi de la Divina Pastora d' aquesta ciutat mereixen principal atenció los de las educandas que á continuació fem ressenya.

En brodats se distingeixen las senyoretas María Estruch, E. Casablanca, P. Planas Doria, R. Altayó, E. Grau, P. Gual, E. Valls y Concepció Puig y Cirera. En jochs de roba blanca las senyoretas Teresa Planas, Isabel Valls, Francisca Gorina, Mercedes Planas, M. Estany, T. Durán y C. Morral. En jochs de taula, brodats colors, las senyoretas T. Planas, C. Morral, P. Gual, J. Gorina y A. Puig.

Las senyoretas M. y A. Oliver un tapete taula, brodat, la senyoreta A. Morral una alfombra y la senyoreta M. Valero un altre tapete.

En dibuix y pintura se distingeixen los travalls de la senyoreta D. Soler y no menos dignos d' elogi son los travalls de la joveneta senyoreta C. Puig Cirera. Un album de la senyoreta M. Parera, altre de R. Barnusell y un altre de A. Grau. Tres banos que pertencixen á las senyoretas C. Morral, R. Pla y A. Carol. La senyoreta M. Oliver un cuadro dibuix y M. Antonieta Oliver un joch café pintat.

També dehuen citar-se uns apuntes de geografia de la senyoreta A. Morral y varis quaderns de problemas de las senyoretas M. Oliver, M. A. Oliver, Elias, Comerma, Gorina y Plá.

No doném per acabada aquesta resenya seus avans tributar un aplauso á sas Directoras per saber portar á cap una Exposició que honra en gran manera á las educandas dirigidas tan acertadament per mans tans expertas.

FILTRES PERA L' AYGUA

Per 8 pessetas evitaréu una pila de enfermetats.

Sabadell es una de las poblacions més castigadas per las enfermetats, gracias á l' aygua carregada de llot, cals y diversas materias vegetals en putrefacció.

Unich modo d' evitarlas es filtrar l' aygua per medi dels filtres científicament construhits per la casa

M. BURGÜES. - CREUHETA, 92.

NOTA. — Per 0'50 CÉNTIMS se neteljan y cambian las materias que serveixen pera clarificar l' aygua.

JOAN COMAS FAURA

Dipòsit de música de totas classes

Pianos

Ventas, Lloguers, Cambis, Reparacions y Afinacions

Ventas á plazos á 2 duros setmanals

RAMBLA, 67. - SABADELL

BANCH DE SABADELL

Pren á descuento y negociació cupons Interior, Exterior, Amortisable y Billets Hipotecaris Isla de Cuba, venciments corrents.

Horas de despatx: de 9 á 12 matí, tots los dias feyers.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36. — SABADELL.